

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
Hónaposan előfizetésre: 12 fillér.
Három hónapos előfizetésre: 36 fillér.
Egy éves előfizetésre: 120 fillér.
Egyes szám ára 12 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a szombatnapok kivételével.
Ezerkötöttség és kiadóhivatalok:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 2.
A szerkesztőség kéziratok vésszá-
mára vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalában tartoznak.

XIII. évfolyam 136. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1917 június 15.

Az új kormány megalakulása.

Eskütétel a budai várban. A király Budapesten.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító (az új félhivatalos) jelenti Bécsből: Ő Felsége ma délután kihallgatáson fogadta gróf Esterházy Mórát miniszterelnökként. A kihallgatás 1 óra hosszáig tartott. Ő Felsége kegyesen meghallgatta és egész terjedelmében elfogadta a miniszterelnöknek a kabinet alakítására vonatkozó előterjesztését. Az új kormány kinevezését a hivatalos lap holnapi száma közli. Gróf Esterházy Mórát a kihallgatás után délután fél négykor visszatért Bécsbe, s holnap 4 órakor Budapestre utasított.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) A hivatalos lap holnapi száma közli az új kormány tagjainak kinevezését:

Miniszterelnök: gróf Esterházy Mórát.

Belügyminiszter: Ugron Gábor.
Földművelésügyi: Mezőssy Béla.
Vallás- és közoktatásügyi: gróf Apponyi Albert.
Igazságügyi: Vázsonyi Vilmos.
Honvédelem: Szurmay Sándor.
Kereskedelemügyi: gróf Serényi Béla.

Pénzügy: Gratz Gusztáv.
Felsőház körüli miniszter: gróf Baithyány Lajos.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) A miniszterelnök és az új kormány tagjai holnap fél 9 órakor tessik le az esküt a budai várban a király kezébe, aki e célból holnap Budapestre érkezik.

A Tisza kormányt ő Felsége délszólít 9 órakor bucsukihallgatáson fogadja.

Konstantin görög király tragédiája. Görögország sorsa.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A párisi lapok jelentése szerint *Innart* az antant hatalmak képviselője követeli, hogy a kormány vezetését Venizelosz vegye át.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A milánói lapok jelentik Athénből: A szövetségesek elhatározták, hogy Görögországot átmenetileg meg fogják szállni.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Hágából a Reuter ügynökség hivatalosan jelenti, hogy Konstantin király tegnap délután 5 órakor Athénből *Tatoiba* utazott. Sándor király már letette az alkotmányra az esküt. Az országban nyugalom van.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Bonar Law az alsóházban bejelentette, hogy Konstantin király lemondott Sándor fia javára.

— Reméljük — ugymond — hogy ez az esemény hozzá fog járulni Görögország egyesítéséhez és az alkotmányos uralom helyre állításához.

Német repülők London felett.

Berlin, június 14. A nagyfőhadiszállás jelenté:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornok harcvonala. A tüzérségi harc ugy Flandriában, mint az Artoisban csak egyes szakaszokon volt erős. Yperntől keletre aknákat robbantottunk fel, amelyek az angol állásokban pusztításokat okoztak. A Douvetől délre kisebb előtérri harcokra került a sor. A helyset változatlan maradt.

A német trónörökös hadcsapata. Vaux-illonnál Solsonától északkeletre a franciák több órai tüzelés után támadtak. Visszavertük őket.

A tüzérségi tevékenység egyébként többnyire csekély maradt.

Albrecht württembergi herceg hadcsapata. Semmi különös nem történt.

Nagy repülőgépeink egyik raja tegnap délután elérte Londont. Az erődítés felett bombákat dobott le és kedvező látási viszonyok mellett jó találati eredményt figyelt meg. Az erős védőtüzelés és több légi harc ellenére, amelyekben egy angol repülő a Themse felett lezuhant, valamennyi repülő sértetlenül visszatért.

Keleti harcok.

A harcok tevékenység a szokott határok között maradt. Az orosz repülők az utóbbi időben ismét tevékenyebbek lettek. Több ízben előnyomultak vonalaink felett. Június kezdete óta ötöt lelőttünk. Tuckum bombázását tegnap Culock elleni repülő támadással toroltuk meg.

Macedóniai front.

Lényeges esemény nem történt.

Ludendorff, első főparancsnok.

Nyári újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, bársonyok, gyapjuszövetek, mosó kelmék, csipkék, diszek, szallagok. Új modellek: Blousok, kabátok, köppeny és Jouponokban. Keztyük és harisnyák, gyermekruhák, kötények ágy és fehérneműkben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban lelegegánsabb costómök és ruhák készülnek, méltányos áron.

CZILLER IMRE nagyáruháza.

Egyes szám ára 12 fillér.

A szoborleplezési ünnep programja.

Lepelbe burkoltan áll az Áldozatkésztség szobra.

Nagy néposzűdület volt tegnap a városháza előtt, ahol a Nemzeti Áldozatkésztség szobrának pavillonja készült. A pavillonba elhelyezték a hatalmas szoborművet, Karácsonyi Géza szobrászművész monumentális és nagyszerű alkotását, a mely másfélszerezes nagyságban az Isonád mellett Orkánál álló Bihar hősi fiát ábrázolja erőteljesen és igaz művészi kifejezésekkel.

A hatalmas szoborművet még tegnap délután el is helyezték a talapzaton az artistikus izléssel megkomponált pavillonban amely Kőszeghy József főmérnök hozzáértését és képességeit dicséri.

A szobor egyelőre leplekbe burkoltan áll a talapzaton és a szobor környékét már most a nézőközönség százi veszik körül. Most is látni lehet azt a nagy és általános érdeklődést, ami a nemes cél iránt a város közönségének minden rétegét teljességgel áthatotta.

A vasárnapi országos ünnep, amelyet József főherceg vezérezredes, a magyar katonák bálványozott vezérének megjelenése tesz még fényesebbé, az egész város és vármegye közönségének ünnepe lesz.

As előkészítő bizottsághoz a hivatalosan kiadott lapközlemények ellenére is számosan fordulnak azszal a kérdéssel, hogy a küldöttségek tagjai részére szükséges-e belépőjegy a szoborleplezési aktushoz. A bizottság ezután íszmételten közli, hogy a küldöttségek tagjai részére belépőjegy nem szükséges, csupán arra kérelnék a küldöttségek tagjai, hogy együtt, testületileg vonuljanak fel.

A belépőjegyek pénteken délelőtt 10 óráttól 12 ig és délután 3 től 6 ig adatkak ki a jelentkezők részére. Tudatja a bizottság, hogy a közönség az időtartam alatt bármikor jöhet, mert a jelentkezők jegyeinek kiadására elegendő személyzet áll rendelkezésre, aminek következtében mindenki hozzájuthat a belépőjegyzhez.

As állomásparancsnokság utján beterveztett kimutatások alapján kiállított jegyek, valamint az ablakok jegyei szintén az előkészítő bizottság írcdájában (Városháza, II. sz. 23. Telefon 121) vehetők át.

Felkéri a közönséget, hogy fél 11 órakor már mindenki foglalja el helyét úgy, ahogy a rendezőség kijelölte. A Nagyváradon állomásozó tisztek, akik nem tartoznak valamely küldöttséghez, a Körös oldalon levő járdán nyerne elhelyezést. A tiszti küldöttségek tagjai a szobor körül nyerne elhelyezést. As előkészítő bizottság az ünnepélyi rendje érdekében mindenkit felkér, hogy kijelölt helyét senkise hagyja el.

I. József főherceg fogadtatása után reggel 9 órakor istentisztelet minden templomban.

II. Délelőtt fél 11 órakor vonulnak fel a küldöttségek tagjai a szobor előtti térségre.

III. Szoborleplezés 11 órakor a következő műsorral: 1. Himnusz. Énekli a szin-

házi énekkar a honvédszenkar kíséretében. 2. Ünnepl beszéd. Tartja gróf Széchényi Miklós püspök és utána Korahaber Adolf altábornagy, állomásparancsnok. 3. A város nevében Rimler Károly polgármester átveszi a szobrot. 4. Ünnepl óda. Írta Sas Ede, szavalja Bimari Ákos. 5. Szózat a színházi énekkarral és a honvédszenével. 6. József főherceg a király nevében beveri

az első pikkelyt. Utána a szörek beverése. IV. Déli 1 órakor a város ebédje a Parkszálloda Bizar éttermében.

V. Diszelsadás a színházban. 1. Nyitány, játssa a honvédszenkar. 2. Proológ. Írta: Dutka Ákos, szavalja Tóth Elek. 3. Az eskü-jelenet a Huszadi László című operából. 4. A Saigetvári vértanúk első felvonása. 5. A Cigánybáró második felvonása.

Megváltozott

az új kormány eskütételének az időpontja.

Gróf Zichy Aladár horvát miniszter.]

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy az új kormány eskütételének időpontja délután 3 órára halasztatott el.

Beavatott politikai körökben beszélnek, hogy az elhalasztásra a néppárt nem titkolt elkedvetlenedése és gróf Esterházy Móric miniszterelnöknek abbali fáradozása szolgáltatott okot, hogy a néppárt jogos kívánságát lehetőleg kielégítse. E célból a miniszterelnök ma este 10 órakor tanácskozott a néppárt vezetőivel s e tanácskozás eredményeképp gróf Zichy Aladár pártja helyeslése mellett vállalta ideiglenesen a horvát miniszteri tárcát.

A hivatalos lap holnap délután megjelenő rendkívüli kiadása gróf Zichy Aladár kinevezését is hozni fogja.

Angol jelentés London bombázásáról.

Részletek a németek sikeres támadásáról. 90 halott 416 sebesült

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Londoni hivatalos jelentések szerint 11-én délelőtt 15 német repülőgép bombákat dobott Essex grófságra, majd a repülőraj London ellen fordult.

Az első bomba fél 12 órakor hullott le. A pályaudvarra ép akkor esett le egy bomba, mikor egy katonákkal telt vonat berobogott: 17 katona meghalt. Egy másik bomba egy iskolára esett és 10 gyermeket megölt, 50 gyermeket súlyosan megsebesített. A támadás áldozata Londonban eddigi megállapítások szerint 41 halott 121 sebesült.

Rotterdamból jelentik: A támadás körülbelül egy negyed óráig tartott. A Citiben 13 bomba esett le, a védekező tüzelés eredménytelen maradt.

Rotterdamból jelentik: Bonar Law az alsóházban jelentést tett a támadásról. E szerint légi támadásnak eddig 90 halottja és 416 súlyos sebesültje van. Ez utóbbiak közül 200 férfi 122 asszony és 94 gyermek.

Az olasz frontról nincs jelenteni való.

Keleti és délkeleti harctér. Budapest, június 14. (Hivatalos.) Változatlan.

Olasz harctér. Budapest, június 14. (Hivatalos.) A Hét község fensikjén tegnap csak tűzérési harc volt. Egyébként nincs jelenteni való.

A vezérkar főnöke.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség jelenti 14-én este:

Scarpától nyugatra ma délelőtt az angoloknak pergőtüz után Monchytól keletre előretörő támadásatt közelharcban visszavertük. Egyébként felderítő harcokon kívül egy harctéren sem történt jelentős esemény.

Bukik Kerenszki.

Budapest, június 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Kerenszki ellen élénk mozgalom észlelhető Orosországban. A szociális forradalmárok kongresszusukon élesen állást foglaltak Kerenszki ellen. Különböző csapatrészek is elhatározták, hogy Kerenszkiinek az offenzívára vonatkozó esetleges parancsolatait nem teljesítik.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlése minden nagyobb incidens nélkül ért véget.

Csak néhány ügyfél voltak felszólalások, azonban teljes egészében a tanács javaslatait fogadták el.

Interpelláció nem volt, azt elvégezték a t. városatyák a polgármesteri jelentés kapcsán.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

A közgyűlésen Rimler Károly polgármester elnökölt. A törvényhatóság tagjai nagy számmal voltak jelen.

Panaszok a közlekedés miatt.

A polgármester havi jelentése kapcsán felszólalt Balogh Döme a kifogásolta, hogy a tanács a saját hatáskörében megállapította a városban a délelőtti hivatalos órákat, holott ez a közgyűlés joga. A városban nincsenek kifüggesztve a hivatalos órák. Most nem kell futni, világítani. Nem veszi tudomásul a bejelentést s közlését fejezi ki.

Dr. Friedländer Samu gúnyosan szól a kérdéshez, hogy a tisztviselők két óra alatt elvégzik a dolgukat, hát mit csinálnak egész nap.

Kiss Dávid felel, hogy a szegény asszonyok a piaci burgonya elárúsító helyre viszik ki éjjel a származékot s ott hálának, hogy reggel hozzájussanak a burgonyához. Ugy a piacon a burgonya árulásnál, mint a városi hentesboltokat reggel későn, három negyed 8 órakor nyitják ki, ahelyett, hogy korábban már kinyitnák. — A vasárnap bankett elhagyását kéri, tekintettel a mostani nagy nyomorra.

Rimler Károly felolvassa a szervezeti szabályzatot, amely szerint a tanács joga a hivatalos órák megállapítása.

Lukács Odön felvilágosítást nyújt a burgonya elárúsításra vonatkozólag. A mai rendszer hátrányait jól ismeri, de azon nem változtathat, mert nincs burgonya. Ma már egyetlen más városban sem árulnak burgonyát. Kéri a kormányt, hogy függetlenül Nagyváradot a Burgonya Központtól s őt áll, hogy lesz burgonya elég Nagyváradon, de ennek a kérelemnek nem lesz eredménye. Új burgonyát nem szabad forgalomba hozni. Az elárúsítók elleni panaszra megjegyzi, hogy oda nem tehet akármilyen, hanem aki biztosítékot tesz le. Az igazságnak tesz eleget, mikor elismerését fejezi ki a mostani elárúsító burgalmazáért. — Hus is kevés van. A hus ellátásra nem voltak berendezve, s most a város háromnegyed részének ellátása a városra nehezedik. Gondoskodni a husboltok szaporításáról, de körteltekintéssel kell eljárni, mert ha sok a bolt, sok a fogyasztás, pedig most takarékoskodni kell a jövő miatt. Ha sűrűszen is, de így mindennap van hus. Igyekeznek a közönség kielégítésére.

Dr. Perczel Adolf harsány hangon közbejött:

— Le a háborúval! Eljén a béke!

Weiszlovits Gyula szerint az összes Központoktól meg kellene szabadítani az országot, akkor jobban lenne élelem. És évben még nehezebb viszonyok lesznek, a rossz termés miatt.

A jelentést elfogadták.

Hódolattal vették tudomásul Király 6. Felszólalását a trónralépés alkalmából küldött hódoló feliratért.

A miniszter által jóváhagyott szikvizádórl és a szerelési módosításáról szóló szabályrendeletet meghirdetik.

A nagyvárad honvéd hadapródiskolában megünnepelt alapítványi helyre I. sorban Mayr Ferencet és Szisichó Elemért, II. od

sorban pedig Vass Dersőt, Zina Bélát és Parobek Antalt jelölték.

Az Aldozatkészség szobrára.

As Aldozatkészség szobrára 200 korona megszavazását; a harctérről érkező házi-erekek küldöttségének megvendégelését javasolta a tanács.

Többen kifogásolták, hogy most a város bankettet rendez, de a polgármester felvilágosította a felszólalókat, hogy a harctérről meghívott küldöttségeket kötelességünk el látni. A banketten a főherceg és kísérete, valamint a harctérről érkező tiszt küldöttek, valamint a rendezők és az ünneppályán szereplők vessenek csupán részt. Még a rendezők is megkapják a költségeket.

A közgyűlés a felvilágosítás után elfogadta a javaslatot.

Az esküdtéképes egyének lajstroma elleni felszólamlások elbírálására bírálni férfiakul dr. Thury Kálmán, dr. Mihelffy Lajos, dr. Stokker József, Sulyok István, dr. Tóth Ferenc és dr. Perczel Adolf bír. tagokat választották meg.

A gyűlési tisztségviselők részére 2000 koronát szavaztak meg, amelyet a társadalmi adakozás útján begyűlt 6500 koronával együtt küldenek el.

A Páris patak szabályozása folytán megszerzendő területekre jóváhagyták a tulajdonosokkal megkötött kisajátítási jegyzőkönyveket.

Elfogadták a tanács javaslatát a női kereskedelmi tanfolyamnak az 1917/18. tanévre leendő folytatolagos szervezése tárgyában.

A havidíjasok sorsa.

A tanács javaslata, hogy a havidíjasok, napi díjasok, közlekedésért és egyéb alkalmazzottak háborús segélyét, mivel ezt a miniszter az állam felhőre nem engedélyezte, a városi pénztárból fedezzék.

Dr. Medvigy Gábor előadja a tanács javaslatát. Indítványozza, hogy kériék és utasítsák a városi tanácsot, miszerint a havidíjasok kérdését rendezék a törvénynek megfelelőleg módosítva. Ezeknek a helyzete igazán bizonytalan és a nyugdíjazásnál is hátrányos. Régen szolgálók vannak közöttük. Ki kell venni őket a mai bizonytalan, rendezetlen helyzetből. A rendezés nem kerül a városnak egy fillérjébe se.

Dr. Friedländer Samu a díjnoki állást munkakerülésnek és urhalomságoak nevezi. Ilyen tónusban folytatja beszédét. Nem fogadja el a javaslatot, mert az pénzbe kerül a városnak. Találkozik az indítvány ellen.

Dr. Medvigy Gábor részletesen ismerteti a helyzetet s elismeréssel szól a havidíjasokról, akik nem dologtalan emberek.

Dr. Friedländer Samu újból epesen szól a kérdéshez. A miniszter sem hagyja jóvá a havidíjasok átsevezését.

Rimler Károly a miniszteri rendeletből mutatja ki, hogy a miniszternek a havidíjas elnevezés ellen van kifogása. A havidíjas becses szerve a közigazgatásnak. Elérkezett az idő a Medvigy indítványára, mely különben is csak annyit mond, hogy a kérdéssel foglalkozzék a tanács.

Elfogadták a tanács javaslatát, a Medvigy Gábor indítványával.

A tanács javaslata, hogy a dr. Zilshy Gusztáv tb. ügyész által beváltott szakdíjzónai állás ügyességi állásá szervezzék át.

Dr. Friedländer Samu ellenel felszólalásában az állam átsevezését. Ha majd a 80 váradai ügyvéd hazáján a harctérről hírdessék meg a pályázatot.

Dr. Medvigy Gábor hivatkozva Zilshy Gusztáv hosszú, érdemes működésére, nem hiszi, hogy a pályázatnál is, egyetlen hazatérő harcos ügyvéd pályázna Zilshyval szemben.

A tanács javaslatát elfogadták.

Horváth Géza felfüggesztett r. alkaptány részére fizetésének felét folyósították.

A többi apróbb ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

Grandi Antal tartozása.

Grandi Antal triezsi olasz származású zászlóst egész Nagyvárad ismeri. Egyidőben, mikor az olasz háború kitört, olaszokat internáltak Krasznán s Grandi ezeket autóján meglátogatta.

Kémkedés gyanújába keveredett akkor, mert az internálási hely őre sammi másat nem gondolhatott, mint azt, hogy aki engedély nélkül közeledik az olaszokhoz, az csak kém lehet.

Szerencsére a gyaru szétfeszült s a katonaság csupán Grandi barátját, egy szintén triezsi származású olasz szép leányt távollított el Nagyváradról.

Ezzel a leánnyal függ össze az a tárgyalás, amelyet tegnap tartott a nagyvárad törvényszéknek Ember Géza táblabíró elnöklésével ítélkező tanácsa. A bíróság tagjai voltak: Vajnovszky Vince és Persa Ferenc bírák, ügyész: Farkas István kir. ügyész, jegyző: Gyarmathy Béla dr., védő: Brueer Oszkár dr.

Papp Dezső nagyvárad ismert fogorvost vádolta Grandi Antal zászlós azért, mert 279 koronás számlájának kifizetését két levélben kérte tőle. A másodikban azt írta neki, hogy ha másnap este 6 óráig nem tesz elget fizetési kötelezettségének, ezt köll felettes hatóságával.

Papp Dezső előadja, hogy nem bűnös, jogos követelésének kiegyenlítését kéri Granditól. Felvite hozzá barátját s fogalt megreperáltatta, magának is készített fogat.

A nő fogainak helyreállítását befejezte s akkor írt Grandinak: fizessen. Ő erre nem válaszolt. Eltelt egy jó idő s ő Grandiról azt hallotta, hogy költekeznek, de nem szeret fizetni. Ezért írta a levelet, pláne, mert az első felszólításra nem is hederített.

Grandi Antal zászlós Cserbu János tolmács közvetítésével előadja, hogy ő szabadon volt, s úgy egyeztek meg, hogy ha neki is készít még két fogkoronát, akkor fizet. Őven HP s autója van, fizet mindent, nem érti a bizalmatlanságot. Erkölcsei kára van az esetből.

Papp Dezső kijelenti, hogy nem feljelentésről volt szó. Ő azt hitte, hogy a katonai hatóság a késedelmes fizetők tartozásait levonja az illetők fizetéséből.

Farkas István ügyész vádbeszéde után Brueer Oszkár dr. világlította meg a kérdést igen figyelemre méltó okokkal. A bíróság Papp Dezsőt 50 korona pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Kimondotta a bíróság, hogy Papp Dezső jogos követelését kívánta érvényesíteni, nem a jogos indokból cselekedett s csupán közléseiről volt szó. Az ítéletben a királyi ügyész s a vádlott megnyugodott.

* 10 butorozott utcai szoba.

A Zöldfa épület emeletén rövidre-hosszabb időre kiadó. Egy egys szoba havonként 50 korona, két egys szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. Telefon 14—00.

Két vasutársaság közgyűlése.

A nagyvárad—belényes—vaskóhi vasut közgyűlése.

A nagyvárad—belényes—vaskóhi vasut-részvénytársaság tegnap tartotta évi közgyűlést bessenyei Beóthy László dr. v. b. t. t. elnöklésével.

Jelen voltak: Urbán Adolf udvari tanácsos, előadó, Csiffra Kálmán dr. főispán, Csury Jenő dr. min. o. tanácsos, Erdélyi Viktor igazgató, Gara Sándor urad. jószágkormányzó, Gargely Vilmos fővezető, Hoványi Géza udvari tanácsos, képviselő, Karácsonyi János dr. címzetes püspök, Kosma István min. tanácsos, Krausz David igazgató, Krüger Aladár dr. ügyvéd, Oroltosányi Zoltán dr. ügyvéd, Radnik Gábor o. képviselő, Szma-szenka Ernő igazgató, Vucskics Gyula dr. kanonok, Sauerpreis Nándor aligazgató, Wawrek Kálmán dr. jkvvvezető.

Elnök az ülés megnyitása után felkérte Urbán Adolf udvari tanácsost, hogy az igazgatóság jelentését terjesztesse elő az 1916. évi működéséről és az üzlet eredményéről. A jelentésből közöljük a következőket:

Összesen mély fájdalommal emlékezünk meg arról a nagy veszteségről, mely társaságunkat igazgatóságunk tagjának, Telegdy József urnak elhunytával érte. A megboldogult nagy buzgalommal vett részt társaságunk igazgatásában. Emlékét öszinte kegyelettel fogjuk megőrizni.

Az 1916. évi szárszámadásaink előterjesztése kapcsán a lefolyt üzletéről az alábbiakban van szerencsénk beszámolója:

Az üzletév pénzügyi eredményei az előző év kereténél között maradtak. Bevételünk az 1915. évihez viszonyítva *örvendező emelkedést mutatnak* ugyan, de mivel a nagyobb teljesítmények folytán kiadásaink is, — sőt a bevételeinké is — nagyobb százalékos arányban emelkedtek, a t. Részvényesek rendelkezésére bocsájtható osztalékot csak a múlt évinek megfelelő mérvben hozhatjuk javaslatba.

Múlt évi jelentésünk kiegészítéseként jelentjük t. Részvényeseknek, hogy az 1912. évi folyamán pályánk teljesítőképességünk fokozása végett elhatározott és végrehajtott beruhásai munkálatok költségét a kormányhatóság megállapította és ennek folyamánaként a kereskedelemügyi magyar kir. Minisiter ur 1916. évi szeptember hó 28-án 69 624. sz. a. kelt rendeletével az eszközölt beruhásokról a társasági engedélyokirathoz a II. függelékkel kiadta, megengedvén egyúttal, hogy a felmerült és eddig függő költségek fedezésére, valamint a jövőben várható beruhásai céljaira szükséges tartalékalap megalkotására „A” sorozatu elsőbbségi részvényeket bocsájtassunk ki. Bárak voltak a szükséges alapítókefelelmes elhatározása végett t. Részvényesainkat 1917. évi január hó 28-ára rendkívül közgyűlésre egybehívni és van szerencsénk jelenteni, hogy a rendkívül közgyűlésen elhatározott alapítókefelelmes, valamint az alapszabályoknak ezzel összefüggően szükségessé vált módosítását a kereskedelemügyi magyar kir. Minisiter ur 1917. évi április hó 28-án 28.964. sz. alatt kelt rendeletével jóváhagyta. Az új kibocsájtású címletek az 1917. évi nyereségben már részvesséni fognak.

Jelentjük t. Részvényeseknek, hogy az elmúlt év folyamán kibocsájtásra került V-ik hadikölcsönből 100.000 koronát jegyeztünk, ami által a hadikölcsönre ezek között eddigi jegyzésünk 520.000 koronát tesz. Hatalmas kötelezettségünket a VI-ik hadi-

kölcsön jegyzése alkalmával is teljesíteni fogjuk.

Osszes bevételünk 1.339.889,39 koronát, üzemi kiadásaink pedig 773.257,88 koronát tettek, üzemi feleslegünk tehát 566.631,51 korona, tiszta nyereségünk pedig 300.470,22 korona.

A tiszta nyereség hovatartozására nézve javasoljuk, hogy: 1. a tartalékalap 0,5 százalékos javadalmozására 1.547,38 K, 2. 22.235 drb „A” sorozatu elsőbbségi részvény 6 százalékos osztalékára (egyenként 12 K) 266.820 K, 3. 2661 drb „B” sorozatu elsőbbségi részvény 5 százalékos osztalékára (egyenként 10 K) 26.610 K fordítsanak, míg a fennmaradó 5.492,84 K a jövő év számlájára vitessék át.

A közgyűlés az igazgatóság jelentését, az 1916. évi szárszámadásokat jóváhagyólag tudomásul vette, a mérleget megállapította és az üzleti nyereség felosztására tett javaslatot elfogadta, a felmentést az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak megadta.

Választottak ezenkívül 3 igazgatót: a I. sz. püspökség képviselőtében lovag Sperker Ferenc jószágkormányzót, aki állandóan Nagyváradon fog tartózkodni, Oflner József ny. máv. tisztvezető; és Csókai Vass János. Megállapították végül az igazgatóság és a felügyelőbizottság díjazásait 100 és 200 koronában.

A városi villamosvasut közgyűlése.

A nagyváradvárosi vasut r. t. tartotta ezután rendes közgyűlést Urbán Adolf udvari tanácsos elnöklésével.

Jelen voltak: Erdélyi Vince igazgatóhelyettes, Hoványi Géza udvari tanácsos, o. képviselő, Krausz David, dr. Sirmay Richárd ügyvéd, Nemes Henrik, Szma-szenka Ernő igazgató, Sauerpreis Nándor aligazgató, Oroltosányi Zoltán dr., Wawrek Kálmán dr. jegyző.

Az igazgatóság jelentését az 1916. évi üzletéről, indítványait a mérleg, szárszámadásokról, a tartalék és osztalék dolgában elfogadták és a felmentvényt megadták.

A jelentésből a következőket közöljük: Azok a nehézségek, amelyekkel a közlekedési vállalatoknak a háboru elő két évében meg kellett küzdeniök, a harmadik esztendőben még fokozódtak. A szakmunkások majdnem teljes hiánya, a férfi munkások az ismétlődő katonai behívások folytán szükségképpen bekövetkezett állandó csökkenése, az üzemi anyagok árának napról napra való, előre nem is sejtendő emelkedése, igen sok anyagnak pedig teljes kifogyása nehéz feladatokat elé állítottak üzemünket, amelynek zavartalan menését csak nagy anyagi áldozatok árán tudtuk biztosítani. Ezek a körülmények, valamint az alkalmazottak javadalmozásának újabb drágasági pótlék engedélyezése által való felemelése idézték elő, hogy kiadásaink az üzemi szolgálat minden ágában emelkedtek.

Özömmel kell azonban megállapítanunk, hogy bevételünk ugyancsak emelkedtek és hogy eredménysszámítás nemcsak hogy nem kedvezőtlenebb az előző évinél, hanem még 57.298 korona 80 fillér többletet mutat, ami lehetővé teszi, hogy t. részvényeseinknek az előző évit 1 százalékkal meghaladó osztalék kifizetését hozhatjuk javaslatba.

Az alkalmazottak helyzetének javítása

érdekeiben, a már jelzett újabb pótlék engedélyezésén kívül, még élelmezéscsökkentéséről is gondoskodniuk, melyeket beszerzési áron osztunk ki közöttük.

Tisztelettel jelentjük, hogy a Szent-László tér—váradvalencei vonalon a forgalom javítása érdekében tervekbeveti forgalomnövelést életbe léptettük, míheshképest a Szent-László-tér—templomtér viszonylatban a személyszállító kocsik 5 procentot költsékednek.

A Teleky utcai forgalom javítása érdekében szükséges kiterjedt kiépítés folyamatban van és amint a munkálatok befejezését nyernek, a sürített forgalom itt is életbe fog lépni.

Osszes bevételünk 1.068.565 korona 18 fillért, összes kiadásaink 670.336 korona 73 fillért tettek és így az üzemi felesleg 398.228 korona 45 fillér, a tiszta nyereség pedig a societarius költségek figyelembevételével 287.851 korona 98 fillér, amelyre nézve javasoljuk, hogy ebből 1. 16.907 drb részvény 8 százalékos osztalékára á 16 K 270.512 K, 2. 518 drb évezeti jegy 3 százalékos osztalékára á 6 K 3108 K, 3. a tartalékalap 3 százalékos javadalmozására 3.441,40 K fordítsanak, míg a fennmaradó 10.790,58 K a jövő év számlájára vitessék át.

A város részesedése 24000 korona.

Az igazgatóságba Telegdy József helyére dr. Gaber Antal minisiteri útkart választották meg.

Ellenőrzik a katonai kórházak élelmezését.

Most járják végig az összes katonai tartalékkórházakat azok a személyiségek, akiknek hatáskörébe tartozik a mögöttes ország-részbéli tisztek és legénység élelmezésének ellenőrzése.

Időközönként ugyanis szükségesnek tartják a katonai parancsnokságok, hogy a kórházi élelmezést a helyi ellenőrző közegektől függetlenül is kontroláltassák. Emlékeztet, hogy az elmúlt esztendőben az ország különböző részlein kórházi katonai ápoltak élelmezésével számos visszaélést követtek el, amelyek rendszerint az ellenőrzés hiányára voltak visszavezethetők, amiat azt a lefolytatott vizsgálatok is igazolták. Hogy a katonai parancsnokságok megelőzzék ezeket a visszaéléseket, most már akkor is kiküldenek ellenőrző férfiakat, ha konkrét panaszok nem is, csak általánosságban tartott kifogások jutnak el az illetékes fórumokhoz.

Igy került Aradra most Bellmond tábornok, aki erősen és egészen új módszer alkalmazásával látott hozzá az ellenőrzés munkájához. A tisztikar és legénységi szobákat ugyanis kórházparancsnokok nélkül kereste fel és e szavakkal fordult a tisztikarhoz:

— Csak egészen őszintén mondjanak el uraim mindent, amit az élelmezés körül tapasztalnak. Itt magunk között vagyunk és teljesen szabadon beszélhetnek, senkinek semmi bántódása nem lesz miatta.

A tisztikar e váratlan biztatás alapján aztán elmondották észrevételeiket az élelmezésre vonatkozólag. Volt olyan kórház, ahol a tisztikar amíatt emlelték szót, hogy a legénység és a tisztikar teljesen egyforma menüt kap és az élelmezés igen sok kívánnivalót hagy hátra.

A tábornok természetesen a legénységi szobákban is igyekezett megtudni mindazokat az adatokat, amelyek segítségével az élelmezést megjavíthatja.

Harminchét . . .

A sajtóhadiszállás engedélyével.

Ezek a Belgrádban állomásozó 37. gyalogezredről szóló sorok egy a napokban megjelenő könyvnek egyik fejezetéből valók. A könyv címe „Dél-szláv harcterek” s szerzője Irinyi Jónó, a „Belgrádi Hírek” szerkesztőségének tagja.

Harminchét . . .

Mit jelent ez a számjegy arra a néhai ezer emberre, akiknek lakába szám nem vásárolhatott mélyebbre, mint ez, azt csak érezni lehet, kifejtani, lelrai alig. Bihar, békésmegyeri fiúk, meglett és az öreg korral alapos jogaimmal kacérkodó emberek, akiknek népes hadserege sok ezer formaruhás egyént számlál és míg többet számlált, lélekben egész életén át rabszolgája annak a számnak, amely folyton és szüntelenül azokra az eseményekre emlékezteti, amelyeket nagy családjával, amelynek neve az a két egymás mellé állított számjegy. Nem tudtát, amikor családot említünk, ez a szám azaz forraszt össze bennünket s az meleg érzéssel fűz, köt össze mindenkit, aki tegye, hozzátartozója s akivel eleinte talán egyéb közössége sincs, mint a vállára erő sitott farkosd szám. Eleinte. De azután közössé válik mindenképp előtt a sorsuk s annak tudata erősen összekapcsolja a lelkeket. Egy egy nap múlása még közelebb hozza egymáshoz az embereket s egyszer csak azt érzik, hogy már nem csupán a sorsuk közös, de a gondolatuk is, amely egy irányban kóvályog hasafelől, a Körös meg a Berettyó mentére. Az ezredem, a századom . . . Az ezredem, a kapitányom . . . Másiképp, mint az első személy hírtokos névmásával szavakba nem öntheti ezeket a fogalmakat, mint ahogy a többi. Hossz legközelebb álló fogalmakról sem tud másképpen beszélni: a falujáról, a családjáról, mint így.

Egyenesen esuggesztív hatása van ennek a számnak. Harminchét . . . Harminchét vagyok . . . Vajjon más ezredbeli katonákra is ugyanazzal a hatással van az ezredük száma, mint ránk és belőlük is azt a büszke, öntudatos érzést váltja ki, mint belőlünk s ők is érzik azt a különös akcentust, mely a büszkeség hangvillájának hangot adó rangosa? Erre ők — a mások — felsajnenek meg. Lehet, hogy ennek az öntudatoságnak az önhittséghez is van némi köze. Lehet. A jelen és a múlt könnyen megmagyarázza ezt is. A felszabadító háború népek osztájanak száz esztendő fordulóját a harctereken díta meg az ezred s a lipsei csata száz esztendőn keresztül a legdicsőségesebb lapja az ezred történetének s az évszázad alatt alig múlt el olyan hadjárat, amely egy-egy babérválással nem gyarapította volna a dicső harcokban megépedett zászló rudja köré font koszorút. Az ezrednek tiszteletreméltó tradíciói vannak, amelyek éppúgy köteleznek, mint ahogy a franciák nobligról kötelez. S ez akár felmondattá is válhatott volna, annyira szem előtt tartották mindig. Békében is a legdicsőbb ezred között szerepelt mindig. Nimbussát gyarapította tulajdonosának neve: József főherceg, akinek nevét örökkön-örökké viseli az ezred s aki azt szarsnosztlenül járta fia, László főherceg

mint hadnagy az ezred kötelékében szolgált.

A jelen harmonikusan és stílezerően kapcsolódik a múltba. A háború kiöröss három helyen találta az ezredet: törz két zászlóaljja Zigrádban állomásozott, egy zászlóalj a hercegovinai Bilékben, egy pedig Nagyváradon, a hadkiszállással és pótkerettel együtt.

És három felé, három harctéren osztátek az egy ezredhez tartozók: északon a galiciái, délen a szerb és délkeleten a montenegrói harctéren. Derekesebben nem állhatták meg helyüket, mint ők tették, bármely irányban a szélrózseának harcoltak is. Már a háború első heteiben ismertté tették nevüket mindégik harctéren s ha súlyosabb feladat megoldására, exponált helyekre csapatot kellett küldeni a dandártól a magasabb helyről jövő rendelkezést a 37 címre továbbították. S már 1914 szeptemberében tul volt az ezred a szlakai csatán s elkülönített zászlóaljja a Bilék körül lefolyt diadalmos vállalkozáson s mind a kettő egyszerre legandás hírvé tette az ezredet vitézsége, kitartása, teljesíthetősége révén. De a dicsőséggel karöltve jár a gyász a Zavlaknak váradi és bíhari fiúk vérével itatott földje temetőjévé lett egy egyszerű katonasembernek az ezred parancsnokának, aki a legelső vonalakban harcolt s a hősiességnek ritka példáját adta, utolsó csepp vérével pecsételte meg azt; erre a sorra igen sok bajtársunk jutott egyidejűleg.

Ujabb hadműveletek kezdődtek délen s a montenegrói határról a boszniaira került fel a zászlóalj. Súlyos harcok következtek, amelyek végeredményben teljes sikerrel jártak: a Sarajvo közelibe férköst montenegrói és szerb dandárok futva menekültek s Románja Planteša szenvedett vereségeik után a határ felé. S a hadműveletek folytatása képpen megkezdődött első szerbiai offenzívánk, amelyen mind a három tábori zászlóalj részt vett, az ezred az ötödik, a bileki zászlóalj pedig a hatodik hadsereg kötelékében. Megint csak dicsőséges és eredményes harcok sorozata következett el, amely a gorzi—milánovác—aranytelváci vonalra juttatta el hadainkat, hogy astán ennek a hadjáratnak egy újabb fejében megkezdjük a visszavonulást észak felé.

Az 1915 iki kárpáti harcokban is dicső részt vett az ezred, s május offenzívá során Volhynia keleti kövérére jut el, míg a balkáni zászlóalj az olasz frontra került, a Krn csatára. Valamennyien egyforma vitézséggel, derékassággal harcoltak. A kitüntetések ösöne bizonykodik hősiességükről, nagyszerű teljesítményükről. S az épp úgy vonatkozik a tisztekre, mint a legényekre: a váradi hivatalnokokra, a kereskedősegre épp úgy, mint a szalontai gazdára svagy a belényesvidéki román parasztra.

Negy eredményeket ért el az ezred, de nagy veszteségek árán, a sok dicsőséget sok szomorúsággal fizette meg. Est már jobban tudják odahaza, a gyászt ők viselik a sírvükben. Az otthoniak, akik épp úgy egybe-foztak a mi számjegyünkkel, akár csak mi magunk . . .

HÍREK

* **Gróf Tisza István Gszten.** A lemondott miniszterelnök, gróf Tisza István néhány napi tartózkodásra Gsztre érkezett.

* **Jézus szive ünnepe.** A katolikus egyház ma üli Jézus szentséges szive ünnepét. A székesgyháiban reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise lesz, amelyet *Bundala Mihály* pápai prelátus tart.

* **A közigazgatási bizottságban May Sándor képviseli az államépítészeti hivatalt.** Nagyvárad város tanácsához tegnap értesítés jött a kereskedelmiügyi miniszteről, amely szerint a közigazgatási bizottságban ezután az államépítészeti hivatalt May Sándor főmérnök fogja képviselni. Varró Domokos műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal vezetője a megyei közigazgatási bizottsági tagságát tartotta meg.

* **Bírósági áthelyezés.** A hivatalos lap közli, hogy az igazságügyi miniszter dr. *Rednik Gábor* algyógyi kir. járásbírói albirót saját kérésére a nagyváradi kir. ügyösséghez helyezte át.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Kalapos Barnabás* 4. honvédszolgálati századost, *Kossina Reinhard* 4. honvédszolgálati repülő főhadnagyot, *Mészáros Sándor* 4. honvédszolgálati tartalékos repülő főhadnagyot az újleges legfelső dicső elismeréssel tüntette ki. Legfelső dicső elismerésben részesült *Fabiny Elek* 4. honvédszolgálati százados egy légi járóműhely parancsnoka, valamint *Papp Gyula* 4. honvédszolgálati tartalékos hadnagy.

* **Szamócvásár a rendőrségen.** A rendőri büntetőbíró előtt 17 asszony állott tegnap nagy esomoruan. A 17 asszonynak az volt a bűne, hogy a földiepret literenkint 2:40—2:60 koronáért árultották, szóval a szegény közönséget zsarolták, amint est már régóta tessik büntetlenül. Tudniillik a számóca ára nincs maximálva, tehát a jámbor és nem jámbor falusiak arcpinálás nélkül követelték a hallatlanul magas árakat. Cseglédy rendőri büntetőbíró azonban előszedet egy tavalyi háborús rendelkezést, amely kimondja, hogy ha valamelyik élelmiszeikért, amely nincs maximálva, tulajdonos árakat követelnek: árdragítási kihágás miatt éppúgy megindítandó az eljárás, mint a maximális ár túlhágása miatt. Így került be tegnap a kihágási ügyosztályhoz a 17 parasztaasszony összesen 132 liter földiepparrel. A kihágási bíróság 25—25 korona pénsbüntetéssel sújtotta őket, valamint a számócait is elkobozta és literjét 1 korona 20 fillérjével árúsította el a közönség körében, amely hálásan vitte hasza a kihágási bíró jóvoltából olcsórá lett csemegét.

* **Kitüntetés a halál után.** Még január 16 án történt, hogy az olasz fronton egy lavina katasztrófa alkalmával több társával együtt eltűnt *Kolop Mihály*, a 17. vasuti ezred derék ővezetője. Sétél most kapték meg a hivatalos értesítést, hogy fiuk egy felderítő szolgálat alkalmával hősiességének áldozatul esett. A király a vaskeresztel tüntette ki a vitéz katonát, amelyet a bánatos szülőök kegyelettel őriznek meg, mint hősi fiuk egyetlen emléket.

* Rott Nándor veszprémi püspök. A Magyar Kurir jelenti: A báró Hornig Károly bibornok halálával megüresedő veszprémi püspöki javadalmakat a király Rott Nándor esztergomi főszékesegyházi prelátnak-kanonoknak, a budapesti központi papnevelő intézet kormányzójának adományozta.

* Boda Dezső lemondása. Budapesti tudósítónk jelenti: Egy este megjelent lap cífolatával szemben politikai körökben erősen tartja magát a hír, hogy Boda Dezső, Budapest rendőrfőkapitánya beadta lemondását.

* Harmadfél milliárd eddig a VI. hadikölcsön. Budapestről jelentik: A VI. magyar hadikölcsön összege eddig beérkezett jegyzések szerint meghaladja a harmadfél milliárdot.

* Az Urinők Mária-kongregációja közös szent áldozatot tart Jézus szent szíve tiszteltetésére szombaton reggel 8 órakor a székesegyház Jézus szíve kápolnájában.

* Megérkezett a ruhasegély a törvényszékre. Nagy öröm végig a nagy palotában, megérkezett a ruhasegély. Fejenként 200, a gyermekekkel bíróknak 500 korona érkezett s fel is vették. Jókedvült az arckifejezés az a kívánság hangzott mindenfelől: A vizionlátásra egy év múlva!

* Holnap ítélet az égyai gyilkossági perben. Tegnap az esküd-bíró-ság Szöllősy Gyula tanácselölök vezetésével befejezte a 70 tanu kihallgatását a megállapítván a vadlót Kis F. Sándorné vegyoni és ördögösödési érdekeltségét, Medvigy István királyi ügyész és Nagy Sándor dr. védő a bíróság elé terjesztették az esküdtekhez intézett kérdések szövegét. A bíróság erre a tárgyalást elnapolta s a kérdések szövegéhez fogott. Ma az esküdtek elé terjesztik a kérdéseket s megindulnak a perbeszédok. Holnapra ítélet várható a szótól eszenessélt bűnperben.

* A városi tisztviselők ruhasegélye ügyében még most sem érkezett semmiféle rendelet a belügyminisztériumból, holott az állami tisztviselők, vasutasok, bírák, postások és megyei tisztviselők mind mind hozzájutottak már a segélyekhez. Nagy is a miatt az elkeseredés a tisztviselők között s amennyiben még a hét folyamán nem utalják ki részükre a segélyt a jövő hét elején sürgőnyilleg fogják fölkeresni a kiutalásra az új belügyminisztert.

A városi tisztviselők beszerzésére vonatkozólag különben az egyik szegedi lapban a következőket olvassuk:

Ősz előtt aligha lesz beszerzési előleg.
A Tisza-kormány utolsó ténye az volt, hogy a köztisztviselők részére beszerzési segélyt folyósított. A rendelet pár hét előtt jelent meg a hivatalos lapban, de a segélyben a hivatalos adminisztráció lassúsága miatt még ma sem jutottak hozzá a tisztviselők. **Taschler Endre** szegedi főjegyző ebben az ügyben Budapesten járt és a városi tisztviselők segélyére vonatkozólag a következő felvilágosítást adta:

A belügyminiszteri rendelet késszen van és oly időben fog leérkezni, hogy a június 20-án tartandó közgyűlés tárgyalhatja. A segélyeket a közgyűlés állapítja meg és az

után lehet csak kifizetni. Budapesten azt a felvilágosítást kaptam, hogy ha a városnak van pénze, azonnal fizethet, ha nincs kéznél elég, *kérjünk előleget* és bármennyire van szükség, azonnal kiutalják.

* Temetés. Kovács Ernő nyug. máv. főmozdonyvezető temetése ma, június 15-én délelőtt 10 órakor és nem délután fog végbemenni a Szent János utca 72. szám alatti háztól.

* A Nyilgesz-telep kieharadói. Egyre több és több a panasza a Nyilgesz-telep környékén lakó szőlőtulajdonosok részéről, hogy az erdőknél gyümölcsöt a Nyilgesz-telep faerdő gyümölcseihez képest a vasmécsket kibuzgallják, a lakatlan pajtákat feltörlik stb. Ajánljuk a rendőrségnek, fogdossa össze ezeket a fiók Sobrikat és kényszerítse munkára őket. Nem csak békés polgároknak szerez megnyugvást ezzel, de az illetőkre nézve is tövös lesz a dolog, amely nyíben hozzászoknak a becsületlen munkás élethez és ruhára, lébbelire valótl keressnek.

* Orvosi gyűlés. A Bihar megyei és nagyvárosi orvos, gyógyszerés és természetudományi egyesület ma, pénteken délután 6 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében (Nagytelek-utca) közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait külön is meghívja az elnökség. Az előreláthatóság látogatott közgyűlésen érdeklődőket is szívesen látnak.

* A váradlesi állami iskola a király születésnapjára. Vasady Lajos kir. tanfelügyelő meglehetősen felbírására a váradlesi állami iskola a harctéri katonák részére gyűjtést indított „Ő Felsőége születésnapja a harctéren” címen. A gyűjtés eredménye 80 korona, amelyet az iskola utasítás szerint Budapestre a Vörösi Kereskedelmi Manó-családyához küldött be.

* Tűz a Timár-utcán. Tegnap reggel Timár utca 8. szám alatt tűz ütött ki, egy ócska deszkaszín ismeretlen módon kigyulladt. A környék lakói először megpróbálták magukban eloltani a tüzet, csak amikor a lángok hevesebben kezdtek lobogni, hívták segítségül a tűzoltókat. A tűzoltóság Patócs Mihály őrmester vezetésével 2 szerkesztés kivonult, akiknek rövid időn belül sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni és teljesen eloltani. A rendőrség részéről Dienes István detektív jelent meg a helyszínen.

* Nem kell félni. Egy olvasónk örömtől ragyogó arccal újságolja nekünk:

— Nem kell félni, végre, végre! Lesz minden a télen.

— Hogy-hogy? Az eső...

— Nem, nem az eső, hanem **Vászonyni Vilmos** lesz a miniszter. Ez jól tart minket beszédekkel.

* A katonatisztek fizetésrendezéséről — mint a hadviselés érdekeinek egyik legfontosabb és legelőbbrendű kérdését — teszi szóvá a Külügy Hadszám megjelent számának vezető cikke. Katonatisztek anyagi megélhetése forog kockán, nemzeti kötelesség tehát — írja Szilágyi Lajos dr. országgy. képviselő fenti cikkében — hogy a nemzeti hőseivel szemben az új kormány honvédelmi minisztere a tisztikar anyagi jólétének biztosításával kötelességét teljesítse. Az egész haderő tisztikara összességében hangja szól Szilágyi Lajos dr. cikkéből, amely illetékes helyen bizonyára megszavaztatást talál. Itt még a gadszár tartalom lapban: Galléri Oskár az olasz és a flandriai csatákról, Szana Sándor dr. Fan Amerikáról, Hanfay Sándor főhadnagy repülő tiszti élményeiről, apró történeteket írta: Lebrer Ádor hadnagy, Gellert György zászlós és Gschweg Gusztáv hadapródjelölt őrmester a Külügy Hadszám az utolsó 50 év

miniszterei, a honvédelmi minisztérium elhelyezését, a Károly csapatkeresztre vonatkozó új rendelkezést, kitűnően tájékoztató híreket, a Rendelési Közlönyök tartalmát, a népszerű rovatát, stb. stb. kiadói ára negyedévre 6 korona. Kiadóhivatata: Üllői utca 11-13. sz. alatt van.

* Kiadók az Erzsébetligeten lévő új földszintes házban két szobás lakások mellett helyiségekkel augusztus 1-re. Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmeztérnél, vagy Inceze utcában Bémer tér 3.

* Előrendű hantott vargafarokai métere husz korona a Szenteleki erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve. Fautalványok Mertz János bőrkereskedésében, vagy a megbízotnál az erdőben

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Független, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműhelyében
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi fizet 14-83.

* Eladó Betlen és Kaszárnya utca sarkán egy ialméressel látott üzletház elsőnyelvetési feltételekkel. Általános Tárarékpenzár r. t. Nagyvárad, Bémer tér 2.

IRODALOM

Az Uj Idők. Hozzájárulok Ferenc lapjának június 10. száma gazdag tartalommal jelenti meg. I. tak a lapban: O. Athó Kálván: Most kel a nap. — Barsony István: Játék a tűzzel. — Kudy Gyula: A borkereskedő története. — Toróka Kovács Hermin: Amálka. Sas rida és Vázovnyi János versei s számos más költemény egészíti ki a lap tartalmát. Kiadóhivatata: VI., Andrássy-ut 16.

A „Vasárnapi Ujság” június 10-iki száma sok érdekes harctéri kép-n kívül — ezek között feltűnnek Baronsai László művészi rajzai — közli Vagó Pal nagyszabású festményeket, Budapest bevételének rap okudációját, az általa ki helyreállított Belgrád érdekességét, a király katonai környezetének főembereit. Darvasy István és Szántó Lajos rajzaihoz és festményeihez Zichy Mihály két nálunk alig ismert illusztrációját. Szépirodalmi olvasmányok: Pekár Gyula regénye, Lakatos László novellája, Szöllősi Zsigmond tárcája, Braun Lily regénye. Egyéb közlemények: Szencsi Molnar Albert: kiadatlan arcképe s a rendes heti rovatok: A háboru napjai. Irodalom és művészet. Sakkjáték. Haláloság, stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatataiban (Budapest, IV., Egeytem utca 4. sz.)

Takács Sándor, az ismert jeles történész Régi magyar asszonyok című slátnobány pompás tanulmányát foglalta kötetbe. A magyar történelem százonyai vonulnak fel itt mesteri portrékban. Elmult idők asszonyai, akikben testet öltött a magyar lélek minden bája, finomsága és szereje, akikben dúszind, illatos, telisírmu virággá formálódott a magyar földből szökent magyar nap melegen érelődött hajtás. Csak az olyan íblatett író, a minő Takács Sándor, aki a tudórok slaposságával és művészi fogékonyságával merül el a régi írások, családi oklevelek világába, csak ő tudta a mai ember számára megfajoztatni ezeket a finom ereképeket. Őde lavagó könyv ez, mely ellenállhatatlanul ragadja

magával az olvasót. A vastag kötet 6 koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

Uj, o. osó Mikezátth kötetek. Két újabb kötete hagyta el a szót a nagy író művel legújabb, pírattarul olvasó és szép kiadásának. Az egyik: Két választás Magyarországon, mely nagyszámú Katángy Menyhért képviselő ur viselkedésének életét, kalandjait, eszerecséltetését és szerencsésjét mondja el, azután a képviselő ur tisztelet levélét adja, amelyet feleségéhez írott és végül „A körtvélyesi csiny“-ben elmeséli hogyan bukott meg Katángy Borontón a hongyar választottak körtvélyesen. Mikezátth bájos humora derűssé teszi ezt a szatírárt, melyben a modern stréber képviselő típusát, a választási praktikákat, eszerecséltetéseket, csalafintságokat, fogalmakat stb. rajzolja meg. E kötet ára fűzve 4 korona, kötve 5 korona 50 fillér. A másik könyv: „A szelvényi asszonyok.“ „Ne okoskodj Pista.“ Két hosszabb elbeszélése. Az első Mátyás királynak egy szerelmi kalandját meséli el, pompásan rajzolva meg a nagy király alakját, akit brilliáns jelenetek, jókai tréfák központjává tesz. „Ne okoskodj Pista“ tárgya egy házasságtörés, mely Mikezátth tollán nem válik sem drámává, sem bohózatná. A nagy író ezt a témát derült filozófiával kezeli, valami mindenben megnyugvó fölényességgel, nem foglal állást, nem ítélkezik, nem moralizál, hanem magával ragadón mesél. A kötet fűzve 3, kötve 4 K 50 fillérért minden könyvkereskedésben kapható.

SZINHÁZ

Heti műsor:

Péntek: Cigányprimás. (Nyáray Antal bucsufellépte.)
Szombat délután: Három a kislány.
Szombat este: Csárdáskirálynő.
Vasárnap délután: Mágnes Miska.
Vasárnap este: Díszelőadás (az Aldozatkésztség szobra leleplezése alkalmából.)

A vasárnapi díszelőadás.

Mint ismeretes, az Aldozatkésztség szobrának leleplezése alkalmából a Színház társulata e hó 17-én, vasárnap este díszelőadást rendez, amelyen József főherceg és kísérete, a város katonai és polgári társadalmának előkelőségei és az ünnepély alkalmából Nagyváradra a különböző frontokról érkező eszerekültségek lesznek jelen.

A díszelőadás műsorát a honvédszenekar nyitja meg, majd Dutka Átos alkalmi prólogját szavalja Lóth Elek. Ezután a színház összes tagjai díszmagyarban a Hunyadi László opera Eszerecséltetését éneklék.

A műsor következő része a Szigetvári vértanúk első felvonása és végül színpadon a Cigánybáró második felvonása a toborzó tarta képével.

Az ünnepi előadásra, amely esti fél nyolc órakor kezdődik, ötven százalékkal felemelt helyárak mellett, a jegyek ma reggeltől a színházi pénztárnál válthatók.

Nyárai Antal bucsuja. Négy napos fényes sikerű vendégjáték után ma este bucsúzik a nagyváradai publikumtól Nyárai Antal, a Király-színház kiváló művésze. Erről a vendégjátékról nem kell és nem lehet utóhangokat írni. Legfeljebb arról a csodás harmonizációról lehet megemlékezni, amellyel a művész és a közönség valóságilag egybeforr-

tak. Nyárai Antal amint a színpadon megjelenik, levette a vendég nevet és csakis istenáldotta tehetségű művész volt, a publikum pedig a maga szeretetének melegével pillanat alatt hidalta át évek hosszú sorát és ismét a maga régi Nyárai Tóniját ünnepelte, aki olyannyira hosszú tudott nőni ennek a városnak a szívéhez. Ma este Nyárai Antal a Cigányprimás címszerepét játssza. — Nyárai Antal Rácz Palija már a bécsi siker értékével is aranyozottan jut el hozzánk és elmondhatjuk, hogy ebben a szerepében egyik legzesebb alakítását hozza számunkra a jeles művész. Rácz Laci Békefi, Sári S. Zsigmondy Anca, Juliskát Kovács Márta és Gastout Tompa Béla játssza.

Délutáni előadások. A ma reggel kezdődő jegyváltásra tekintettel felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy szombaton délután Három a kislány, vasárnap délután pedig a Mágnes Miska kerül színre.

Szombaton este a Csárdáskirálynő teli be a műsört.

URANIA
mozgó-
színház

Pénteken

A bűn

dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLO
mozgó-
színház

Pénteken

Egy ój a New-Yorki
maximban.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

KIADÓ BUTOROZOTT SZOBÁK
ÉS LAKÁSOK
modern berendezéssel
hosszabb vagy rövidebb időre, havibér mellett 60K-tól kezdve

Nagy Sándor-utca 4. sz.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utcza.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramfonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadhatnak.

VIGADÓ
mozgó-
színház

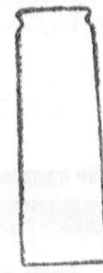
Szombat, vasárnap

Uj műsor.

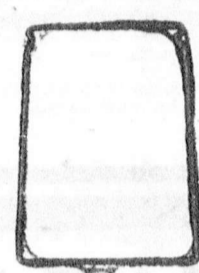
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

11.
3/10

Befőttes és uborkás üvegek
megérkeztek
minden kivitel és nagyságban
Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből	26
Borospohár finom csiszolt üvegből	32
Sörspohár finom csiszolt üvegből	80
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	2-
Borospalack finom csiszolt üvegből	2-
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből	2-
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből	2-
Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből	3-
Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből	3-
Vizeskészlet színes finom aranyozással	5-
Boroskészlet színes finom aranyozással	4-
Söröskészlet színes finom aranyozással	4-
Liköröskészlet színes finom aranyozással	4-
Tészta készlet finom majolika színezéssel	5-
Kávékészlet színes finom aranyozással	10-
Teáskészlet színes finom aranyozással	10-
Mocakészlet színes finom aranyozással	10-
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	12-
Ebédőkészlet színes finom aranyozással	40-

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók
minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánárak.
Képkerekezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő:

Dr. KRÖGER ALADÁR

Felolós szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
 Nagyvárad mellett

Fürdőzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 helyes fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvizet, uszásterrét, napfürdő, homokkúria. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
 a fürdő bérője.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

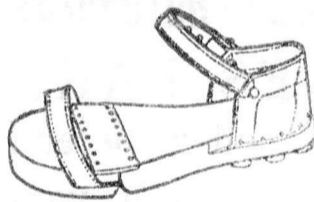
Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13.40, 15.80, 18.10, 22.20.
 Ia Hasított bőr 15.80, 18.70, 20.50, 25.70.
 Lóbox-estehénbox 17.—, 20.50, 22.80, 27.50.

Fatalpu szandálok:

24-25,	26-28,	29-31,	32-35,
4.—,	4.10,	4.40,	4.90,
36-37,	38-40,	41-43,	44-46,
5.—,	5.50,	6.—,	6.10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
 Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1000,000 korona.

Elfogad takarékbetétet
 könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcönöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papírokra.

* Kisdó Rimandóczy-utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értelmezni lehet a Nagyvárad-i Takarékpénztárban, Telski-utca.

Hasábos és vágott
TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL
 szerezheti be

Nagypiac-tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10-13. szám.
 Megrendelések pontosan kimérve, kívénatra házhoz szállítatnak.

Szent László-nyomda részvénytársaság Nagyvárad.

Tárnoki László
 cserép és palafedő m.
 Szt. Péteri-u. 3. Telefon 886.

E szakmába vágó munkákat a legjutányosabban elvállal.

Vizvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Olesó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
 Kolozsvári-utca 62.

Betűszedő tanulónak
 fiu és berakó tanuló-
 nak leány fizetéssel
 felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb
 részén
emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.